

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การ ความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติงานมาเป็นเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปและไม่อยู่ระหว่างอบรมหรือลาศึกษาต่อ มีจำนวน 918 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นโดยใช้สัดส่วนที่เท่ากัน (proportional stratified sampling) มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเนที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (Yamane, 1973; อ้างในประคอง กรรณสูตร, 2538)

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e^2 = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน และผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 เนื่องจากคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืนประมาณร้อยละ 80 (Lameshow, Hosme, Kler, & Lwanga, 1990) จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 335 คน

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 จำนวน 6 โรงพยาบาล โดยเลือกตามสัดส่วนประชากรจริงของแต่ละโรงพยาบาลดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8

โรงพยาบาล	จำนวนพยาบาลวิชาชีพ (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.โรงพยาบาลกำแพงเพชร	147	54
2.โรงพยาบาลแม่สอด	154	55
3.โรงพยาบาลศรีสังวร	134	50
4.โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	142	52
5.โรงพยาบาลสุโขทัย	164	60
6.โรงพยาบาลอุทัยธานี	177	64
รวม	918	335

3. สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยจับฉลากรายชื่อพยาบาลวิชาชีพแบบไม่คืนที่ (sampling without replacement) ในแต่ละโรงพยาบาลตามจำนวนที่คำนวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และเงินเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบรรยากาศองค์การในโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของคอตเตอร์ (Kotter, 1978) ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามปลายปิดใช้มาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือกคือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ข้อคำถามทั้งหมดมี 55 ข้อ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

การแปลผลบรรยาการองค์การ

ผู้วิจัยแบ่งระดับบรรยาการองค์การเป็น 5 ระดับมีเกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนโดยใช้หลักคะแนนกึ่งกลางโดยมีขั้นตอนคือนำคะแนนต่ำสุดของแบบสอบถาม (55) บวกคะแนนสูงสุดของแบบสอบถาม (275) แล้วหารด้วยสอง จะได้ค่ากึ่งกลางแรก แล้วนำค่ากึ่งกลางแรกบวกกับคะแนนต่ำสุดหารด้วยสองจะได้ค่ากึ่งกลางคะแนนที่สอง ต่อจากนั้นนำค่ากึ่งกลางที่ได้บวกกับค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดจนได้ครบจำนวนคือ 55 82.50 110 137.50 165 192.5 220 247.50 275 แล้วนำมาแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

คะแนนระหว่าง 247.50 – 275.00 หมายถึง รับรู้บรรยาการองค์การอยู่ในระดับดีมาก
 คะแนนระหว่าง 192.50 – 247.49 หมายถึง รับรู้บรรยาการองค์การอยู่ในระดับดี
 คะแนนระหว่าง 137.50 – 192.49 หมายถึง รับรู้บรรยาการองค์การอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนระหว่าง 82.50 – 137.49 หมายถึง รับรู้บรรยาการองค์การอยู่ในระดับพอใช้
 คะแนนระหว่าง 55.00 – 82.49 หมายถึง รับรู้บรรยาการองค์การอยู่ในระดับน้อย

การแบ่งระดับบรรยาการรายด้านก็ใช้วิธีการเช่นเดียวกันกับบรรยาการโดยรวมแต่คะแนนต่ำสุดและสูงสุดที่ใช้ไม่เท่ากันในแต่ละด้าน

การแปลผลบรรยาการองค์การด้านกระบวนการสำคัญขององค์การ (คะแนนต่ำสุด 7 คะแนนสูงสุด 35)

คะแนนระหว่าง 31.50 – 35.00 หมายถึง รับรู้บรรยาการองค์การอยู่ในระดับดีมาก
 คะแนนระหว่าง 24.50 – 31.49 หมายถึง รับรู้บรรยาการองค์การอยู่ในระดับดี

คะแนนระหว่าง 7.00 – 10.49 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 8.00 – 11.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 8.00 – 11.99 หมายถึง รับผิดชอบต่อราคาส่งการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 11.00 – 16.49 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 20.00 – 27.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 12.00 – 19.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับพอใช้

คะแนนระหว่าง 8.00 – 11.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อย

การแปลผลบรรยากาศองค์การด้านเทคโนโลยีขององค์การ (คะแนนต่ำสุด 4 คะแนนสูงสุด 20)

คะแนนระหว่าง 18.00 – 20.00 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนระหว่าง 14.00 – 17.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดี

คะแนนระหว่าง 10.00 – 13.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 6.00 – 9.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับพอใช้

คะแนนระหว่าง 4.00 – 5.99 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อย

การแปลผลบรรยากาศองค์การด้านการรวมปัจจัยสำคัญ (คะแนนต่ำสุด 9 คะแนนสูงสุด 45)

คะแนนระหว่าง 40.50 – 45.00 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนระหว่าง 31.50 – 40.49 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดี

คะแนนระหว่าง 22.50 – 31.49 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 13.50 – 22.49 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับพอใช้

คะแนนระหว่าง 9.00 – 13.49 หมายถึง รับรู้บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งสร้างขึ้นโดย มิลเลอร์ (Miller, 1988) และดัดแปลงโดย กัญญา โตท่าโรง โดยคำถามมีจำนวน 40 ข้อ โดยผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ แต่ละข้อมีการให้คะแนนที่แตกต่างกันไปตั้งแต่ 0.5-3 คะแนน โดยแต่ละข้อมีคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนน 0.5 ได้แก่ข้อ3 หรือข้อ7 ข้อ4 หรือข้อ10 ข้อ5หรือข้อ 6 ข้อ8 ข้อ9 ข้อ12 หรือ ข้อ14 ข้อ13 ข้อ16 ข้อ17 หรือข้อ33 ข้อ18 ข้อ22 ข้อ26 ข้อ27 ข้อ32 ข้อ34 หรือข้อ35 และ ข้อ 36 หรือ ข้อ37

คะแนน 1.0 ได้แก่ข้อ1 หรือข้อ2 ข้อ11 ข้อ15 ข้อ19 ข้อ20 ข้อ25 และข้อ29

คะแนน 1.5 ได้แก่ข้อ23 หรือ ข้อ24 และข้อ28

คะแนน 2.5 ได้แก่ข้อ 31

คะแนน 3.0 ได้แก่ข้อ 21

คะแนนรวมของข้อคำถามทั้งหมดเท่ากับ 24 คะแนน ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่า 12 คะแนน ถือว่ามีคะแนนพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพค่อนข้างมาก และถ้ามีได้คะแนนน้อยกว่า

12 คะแนนถือว่ามีความเหมาะสมพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพค่อนข้างน้อย และในรายด้านแต่ละด้านจะมีคะแนนเต็ม 3 ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่า 1.5 คะแนน ถือว่ามีความเหมาะสมพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพค่อนข้างมาก และถ้ามีได้คะแนนน้อยกว่า 1.5 คะแนนถือว่ามีความเหมาะสมพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพค่อนข้างน้อย (กัญญา โคท่าโรง, 2541)

สำหรับการแปลผลความสัมพันธ์ระหว่างบรรยาการองค์การกับความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพมีดังนี้ (ยุวดี ภาษา, 2540)

- r มีค่าเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์
- r มีค่าเท่ากับ 1 หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างสมบูรณ์
- r มีค่าเท่ากับ 0.01 – 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์น้อย
- r มีค่าเท่ากับ 0.40 – 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง
- r มีค่าเท่ากับ 0.80 – 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูงมาก

ส่วนเครื่องหมายบวกหรือลบ หมายถึงความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบ

การควบคุมคุณภาพเครื่องมือ

1. การควบคุมคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือชุดที่ 2 แบบสอบถามบรรยาการองค์การ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเชี่ยวชาญด้านบรรยาการองค์การ คำดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) เท่ากับ 0.81 ส่วนแบบสอบถามพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพ ใช้แบบสอบถามของกัญญา โคท่าโรง (2541) ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบหาความตรงในการแปลโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและภาษาไทยจำนวน 2 ท่าน และตรวจสอบเนื้อหาในแบบสอบถามที่ดัดแปลงแล้ว

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามบรรยาการองค์การ และแบบสอบถามความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ ได้นำไปหาความเชื่อมั่น โดยให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลลำพูนซึ่งเป็นโรงพยาบาลทั่วไปที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามส่วนบรรยาการองค์การทั้งหมดมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.94 สำหรับความเชื่อมั่นบรรยาการองค์การด้านกระบวนการสำคัญได้เท่ากับ 0.56 ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกได้เท่ากับ 0.80 ด้านบุคลากรและทรัพยากรอื่นได้เท่ากับ 0.79 ด้านการจัดองค์การอย่างเป็นทางการได้เท่ากับ 0.91

ด้านระบบสังคมภายในได้เท่ากับ 0.53 ด้านเทคโนโลยีขององค์การได้เท่ากับ 0.76 และด้านการรวมปัจจัยสำคัญได้เท่ากับ 0.91 ส่วนแบบสอบถามความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ หาคความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของคูเดอร์- ริชาร์ดสัน (K-R 20) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 และหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล เพื่อขออนุญาตและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามถึงหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเอง จำนวน 335 ฉบับ เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้กับพยาบาลวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลในการส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์และในบางโรงพยาบาล ผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง ภายใน 2 สัปดาห์หลังจากได้รับแบบสอบถาม
3. เมื่อครบกำหนดแล้วยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ติดตามอีกครั้งหนึ่ง
4. แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวนรวม 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.52 เมื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์พบว่า มีแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.53 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด
5. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

สถานที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 6 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลกำแพงเพชร โรงพยาบาลแม่สอด โรงพยาบาลศรีสังวร โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โรงพยาบาลสุโขทัย และโรงพยาบาลอุทัยธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลบรรยาการองค์การของโรงพยาบาล วิเคราะห์โดยหาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และความเบ้
3. ข้อมูลพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และความเบ้
4. ความสัมพันธ์ของบรรยาการองค์การกับความเป็นวิชาชีพ วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)